Fastighets- och servicenämnden
Serviceförvaltningen
Ledningsstab
Clara Wahren

TJÄNSTEUTLÅTANDE FSN 2020-0176

Fastighets- och servicenämnden

Yttrande över remiss Policy Hållbarhet för Region Stockholm

Ärendebeskrivning
Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över Policy Hållbarhet för Region Stockholm, RS 2019-0857.

Beslutsunderlag
Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande den 9 november 2020
Hållbarhet Region Stockholm, remissversion
PM Hållbarhetspolicy

Förslag till beslut
Fastighets- och servicenämnden beslutar följande.

1. Fastighets- och servicenämnden yttrar sig över remiss Policy Hållbarhet för Region Stockholm, RS 2019-0857, i enlighet med förvaltningschefens tjänsteutlåtande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Förvaltningen föreslår att nämnden välkomnar Policy Hållbarhet för Region Stockholm. Förslaget till ny policy gör hållbarhetsfrågorna till en integrerad del av verksamheternas generella mål, vilket innebär att respektive verksamhet har större möjlighet att anpassa hållbarhetsarbetet utifrån den egna verksamheten. Det visar ökat förtroende för verksamheterna, samtidigt som det innebär ett stort ansvar för respektive nämnd och bolag. Förvaltningen föreslår att nämndens medskick i det fortsatt arbetet fokuserar på att minska den administrativa bördan samt betona vikten av det lokala arbetet.

Bakgrund
I enlighet med Region Stockholms modell för ledning och styrning (se bland annat regionstyrelsens förslag till budget för Region Stockholms 2021, bilaga 1) är policyn mycket övergripande och omfattar inte konkreta åtgärdsförslag, mål eller indikatorer.

Den föreslagna policyn omfattar istället tre så kallade styrande principer, för alla aspekter av hållbarhet inom Region Stockholm, oavsett om det rör social, ekonomisk eller miljömässig hållbarhet:

1. Region Stockholm ska vara en organisation att lita på
2. Region Stockholm ska främja en hållbar produktion av varor och tjänster
3. Region Stockholm ska bidra till att utveckla hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

Hållbarhetspolicyn ska i enlighet med modellen för integrerad ledning och styrning stödja och komplettera de hållbarhetsmål som framgår av regionfullmäktiges budget. Policyn är underordnad beslut i budget, och ska i sin tur komma att kompletteras med en strategi, som konkretiserar policyn och närmare beskriver hur Region Stockholms nämnder och bolag ska arbeta för regionfullmäktiges ambitioner inom området ska förverkligas.

Locum AB yttrar sig genom sin styrelse.

Överväganden
Fastighets- och servicenämndens yttrande över remiss RS 2019-0857:

Hållbarhetsområdet har under senare år genomgått en kraftig förändring. Från att tidigare ha varit frågor som hanterats specifikt på miljöavdelningar och enheter med fokus på sociala rättighetsfrågor, förutsätts numera alla chefer och medarbetare ha insikt i hur deras arbete påverkar möjligheten för framtida generationer att verka och utvecklas.

Över tid har också ekonomiska styrningsfrågor kommit att ses som en del av att bygga en hållbar framtid. Kopplingen mellan ekonomisk hållbarhet och andra aspekter av hållbarhet blir också allt mer konkret i många analyser som görs, vilket inte minst syns inom klimatområdet där en eftersatt miljömässig hållbarhet riskerar att leda till att betydande ekonomiska värden går förlorade. Omvänt gäller också att en ohållbar ekonomisk hushållning i längden kommer att gå ut över miljömässig och

social hållbarhet som en del i att bristande finanser går ut kvalitetsarbete i alla dimensioner.

Det långsiktiga målet inom området måste vara att perspektivet hållbarhet integreras i verksamhetens generella mål, inte att hållbarhet som det historiskt sett har varit, är en serie separata mål vid sidan av det som uppfattas som de riktiga målen. Det är i det avseendet eftersträvansvärt att hållbarhetsarbete i Region Stockholm når en sådan nivå att en särskild policy inom området inte behövs. Det föreliggande förslaget är det avseendet ett steg i rätt riktning. Den föreslagna konsolideringen av styrdokument, och policyns ansats att reglera principer snarare än arbetssätt är ett steg mot att visa ökat förtroende för verksamheternas förmåga inom området.

Utformningen av policyn som ett sammanhållet dokument, med principer som kan tillämpas lokalt utifrån en egen förståelse är mycket välkommet. I förhållande till tidigare styrdokument skapar detta ett utrymme för nämnder och bolag att formge arbetet utifrån sina förutsättningar och sin specifika kompetens. Det ökar möjligheten till delaktighet i att utforma hållbarhetsarbete lokalt, och minskar samtidigt risken för att centralt beslutade åtgärder leder till oväntade konsekvenser när de ska tillämpas inom regionens vitt skilda verksamhetsområden.

Ett sådant arbetssätt ställer högre krav på nämnder och bolag när det gäller att analysera effekter av hållbarhetsprinciperna. Istället för att specifika mål ges inom exempelvis miljöområdet, ska nu alla nämnder och bolag, alla medarbetare på alla nivåer, lära sig att i sitt dagliga arbete ta hänsyn till hur olika beslut påverkar Region Stockholms och framtida generationers förutsättningar på lång sikt, och hur detta påverkar förtroendet för Region Stockholm som ansvarstagande organisation.

Det positiva med den nya policyn är att den lägger mer ansvar på nämnder, bolag och medarbetare att själva utforma hållbarhetsarbetet. Det innebär samtidigt att policyn är mer komplex att kommunicera än exempelvis de fasta och mer detaljreglerande mål som finns i det nuvarande miljöprogrammet. Fastighets- och servicenämnden vill därför betona vikten av att rätt stöd till nämnder och bolag i implementeringen av policyn, som riktar in sig på ett paradigmskifte inom styrningen av hållbarhetsarbetet.

Det faktum att policyn remitterats före det att den tillhörande strategin är utarbetad, och det faktum att den dessutom kan komma att detaljeras i ytterligare riktlinjer, innebär ett begränsat underlag för fastighets- och servicenämnden att ta ställning till. Det är svårt att av den tillhörande

remisspromemorian utläsa hur regionledningskontoret avser att de dokument som styr implementeringen av policyn kommer att utformas. Nämnden vill därför göra följande medskick för det kommande arbetet:

- Uppföljning av regionens hållbarhetsarbete integreras i den generella ledningen och styrningen av nämnder och bolag, och att den administrativa börda som är kopplad till rapporteringen minimeras.
- Det är av vikt att det utrymme för lokalt arbete och ansvarstagande vid nämnder och bolag bevaras i det fortsatta arbetet, så att inte det utvecklade föreskrifterna för hur hållbarhetsarbetet ska bedrivas som strategi och riktlinjer förutsätts omfatta gör att nya detaljregleringar av arbetet införs.
- Kommande styrdokument bör av samma skäl förhålla sig neutrala till hur hållbarhetsarbetet organiseras vid enskilda nämnder och bolag, eftersom detta bör kunna ske utifrån varje nämnds och bolags specifika arbetssätt och processer. Region Stockholm har idag en komplex organisation, där en förvaltning ibland kan ha flera nämnder, och där en nämnd kan ha flera förvaltningar. Organisatorisk reglering som utgår från förhållandet en nämnd, en förvaltning, kan vara särskilt svår att implementera.
- Mål och indikatorer som så småningom inarbetas i regionfullmäktiges budget för att följa upp området måste vara generella och övergripande. Detaljerade mått och mål kopplat till specifika fackområden bör i största möjliga grad tillåtas vara nämnd- och bolagsindikatorer eller verksamhetsspecifika nyckeltal. Om så inte sker tas istället en risk att den specifika kompetens som ofta finns inom miljöområdet, exempelvis inom fastighetsområdet, inte ges möjlighet att bidra på ett adekvat sätt.

Miljökonsekvenser

Beslut om den nya hållbarhetspolicyn innebär i sig inga direkta miljökonsekvenser. Däremot kan de effekter den kan väntas ha på organisationens hållbarhetsarbete bedöms på sikt leda till positiva effekter för regionens hållbarhetsarbete.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut om policyn i sig innebär inga direkta kostnader. Realisering av hållbarhetsambitionerna kräver dock ekonomiska insatser. Förslaget

omfattar ingen bedömning av hur den ekonomiska effekten kommer att se ut när den kombineras med budgetens ambitioner och kommande strategis fortsatta föreskrifter. Detta förutsätts hanteras i regionfullmäktiges budgetbeslut inför det att det nya hållbarhetsarbetet lanseras.

Stefan Schildt
Förvaltningschef

Beslutsexpediering:
Akt
Regionledningskontorets registrator

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2019-0857

Remiss - Policy

Hållbarhet

Gäller för Region Stockholm

Dokumenttyp	Fastställd	Giltig till och med
Dokumentnummer	Fastställd av	Upprättad av
Informationssäkerhetsklass		

1. Hållbarhetspolicy

1.1 Inledning

Region Stockholm är en viktig aktör för utvecklingen av ett hållbart samhälle genom att ansvara för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling i Stockholms län samt genom att bidra till kulturlivet i länet. Dagens invånare och framtida generationer står i fokus för all verksamhet och de ska kunna lita på att samhällsuppdraget bedrivs hållbart. Det innebär att verksamheten är pålitlig, långsiktig och anpassningsbar utifrån en sammanvägd hänsyn till sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter. Med ansvar för framtiden ska Region Stockholm vara ett föredöme och inspirera andra till en hållbar utveckling.

1.2 Syfte

Hållbarhetspolicyn anger styrande principer för hållbarhetsarbetet i Region Stockholm. Principerna är utformade utifrån ett helhetsperspektiv där social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet integreras med varandra. Genom att arbeta i enlighet med policyn bidrar Region Stockholm till en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Hållbarhetsarbetet bidrar också till målen i RUFS 2050, till de globala målen i Agenda 2030 och till Parisavtalet.

1.3 Tillämpning

Hållbarhetspolicyn gäller för Region Stockholms nämnder och bolag. Policyns styrande principer ger stöd vid framtagande av mål inom hållbarhetsområdet. Ambitioner inom ett område får aldrig riskera grundläggande krav inom övriga områden. Nämnder och bolag ska i avtal och upphandlingar ställa hållbarhetskrav som är relevanta och proportionerliga i förhållande till nytta och kostnader. Upphandlade leverantörer ska uppfylla motsvarande hållbarhetskrav som om Region Stockholm hade tillhandahållit tjänsten i egen regi.

Hållbarhet ska genomsyra allt arbete i Region Stockholm. Policyn baseras på Region Stockholms gemensamma värderingar. Det betyder att hållbarhetspolicyn stöder och kompletterar Region Stockholms styrande dokument inom områdena ekonomi, uppförande och bemötande, inköp, personal och arbetsmiljö, folkhälsa, antikorruption, säkerhet och andra områden som involverar hållbarhet. Förutom att följa gällande lagar, nationella regelverk och andra bindande krav ska Region Stockholm arbeta för ständiga förbättringar i hållbarhetsarbetet.

2. Styrande principer

2.1. Region Stockholm ska vara en organisation att lita på

Det innebär följande:

- Region Stockholm har nolltolerans mot alla former av diskriminering och invånarna får del av service och tjänster med lika rättigheter och möjligheter.
- Den demokratiska processen i Region Stockholm bygger på systematisk samverkan och samråd med invånarna och är öppen, inkluderande och tillgänglig för alla.
- I verksamheterna finns god beredskap för extraordinära händelser och effekter av klimatförändringar.
- Region Stockholm bedrivs och utvecklas med en ekonomi i balans så att det finns resurser för att klara uppdrag och åtaganden på kort och lång sikt.
- De åtgärder som ger störst samhällsnytta och måluppfyllelse inom ramen för tillgängliga skattemedel identifieras och prioriteras.

2.2. Region Stockholm ska främja en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster

Det innebär följande:

- De mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och främjas vid tillhandahållandet av Region Stockholms tjänster.
- Kränkningar av mänskliga rättigheter och negativ miljöpåverkan motverkas i leveranskedjor för varor och tjänster.
- Region Stockholms direkta och indirekta klimatpåverkan minskar.
- Miljö- och hälsoskadliga utsläpp minskar och giftfria miljöer eftersträvas i verksamheterna.
- Resursförbrukningen effektiviseras och förutsättningarna för en cirkulär resursanvändning stärks.
- Biologisk mångfald och ekosystemtjänster skyddas och stärks vid samhällsplanering, investeringar och inköp.
- En sund konkurrens på likvärdiga villkor främjas.

2.3. Region Stockholm ska bidra till att utveckla hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

Det innebär följande:

- Service, tjänster och utbud planeras och anpassas för att främja attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen såväl i urbana områden som på landsbygden och i skärgården.
- En god, jämställd och jämlik hälsa i befolkningen främjas aktivt och strukturella hinder för att leva ett hälsosamt liv motverkas.
- Hälsosamma och läkande miljöer i Region Stockholms verksamheter som syftar till återhämtning och välbefinnande främjas.
- Region Stockholm verkar för ökad tillit och trygghet i verksamheterna samt i samhället.
- Kulturarv främjas och skyddas.
- Service, tjänster och lokaler är säkra och utformade så att de kan användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning.
- Service och tjänster utvecklas för att möjliggöra en minskad klimatpåverkan från invånare och andra aktörer i Stockholmsregionen.
- Region Stockholm samverkar systematiskt med andra aktörer för ett hållbart samhälle.
- Region Stockholm bidrar genom sitt uppdrag till goda förutsättningar för näringsliv och långsiktig ekonomisk tillväxt.

Region Stockholm

Regionledningskontoret

PM
2020-03-27

RS 2019–0857

Hållbarhetspolicy för Region Stockholm

Remiss-PM

Innehållsförteckning

1. Regionledningskontorets förslag och motivering 3
1.1 Beskrivning 3
1.2 Sammanfattning 3
1.3 Bakgrund 3
1.3.1 Uppdrag 3
1.3.2 Innehåll 3
1.3.3 Arbetsmetod 4
1.3.4 Kompletterande styrande dokument 4
1.3.5 Hantering av befintliga styrande dokument inom området 4
1.4 Ekonomiska konsekvenser 5

1. Regionledningskontorets förslag och motivering

1.1 Beskrivning

Promemoria angående förslag på hållbarhetspolicy som ska gälla för Region Stockholms nämnder och bolag.

1.2 Sammanfattning

Policyförslaget anger styrande principer för hållbarhetsarbetet i Region Stockholm. Genom att arbeta i enlighet med dem bidrar Region Stockholm till en hållbar organisation och verksamhet, samt en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Hållbarhetsarbetet bidrar också till målen i RUFS 2050 samt de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Parisavtalet.

Policyförslaget har tagits fram med hänsyn till budget för Region Stockholm, styrande dokument, aktuella hållbarhetsutmaningar samt i dialog med Region Stockholms verksamheter och viktiga intressenter.

Förslaget innebär en förflyttning för Region Stockholms hållbarhetsarbete genom att Region Stockholm nu tar ett helhetsperspektiv på hållbarhet där sociala, miljömässiga och ekonomiska frågor integreras med varandra.

1.3 Bakgrund

1.3.1 Uppdrag

Regionfullmäktige gav i Budget 2019, LS 2017–1455, regionstyrelsen i uppdrag att ta fram en hållbarhetspolicy och en hållbarhetsstrategi för Region Stockholm. Det ska möjliggöra ett sammanhållet arbete med Region Stockholms ambitioner när det gäller ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. De styrande dokumenten ska tydligt kopplas till aktuella regionala, nationella och globala mål som RUFS 2050, FN:s Agenda 2030 och Parisavtalet samt utgå från regionfullmäktiges vision och mål som fastställs i budget.

1.3.2 Innehåll

Hållbarhetspolicyn stödjer och kompletterar Region Stockholms styrande dokument inom områdena ekonomi, uppförande och bemötande, inköp, personal och arbetsmiljö, folkhälsa, antikorruption, säkerhet och andra områden som involverar hållbarhet.

Begreppet hållbarhet avser i policyn följande områden:

- Social hållbarhet:

mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämlikhet, barns rättigheter, delaktighet för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter, HBTQ samt tillit och trygghet.

- Miljömässig hållbarhet:
  klimat, giftfria och hälsosamma miljöer, resurseffektivitet, cirkulär ekonomi, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- Ekonomisk hållbarhet:
  ekonomi i balans, effektivitet samt bidrag till samhällsnytta och samhällsekonomi.

Med ”läkande miljöer” avses i policyförslaget inre och yttre miljöer i Region Stockholm verksamheter, till exempel sjukhusparker, gröna tak och hängande trädgårdar på fastigheter, konst i tunnelbanan och i fastigheter samt rehabiliterande miljöer. Med ”läkande miljöer” avses i detta sammanhang inte miljöer som kommuner förfogar över, som parker och grönområden.

1.3.3 Arbetsmetod

Policyförslaget har tagits fram i dialog med en bred grupp av intressenter bestående av nätverk i Region Stockholm för miljö respektive social hållbarhet, den fackliga centrala samverkansgruppen, i samverkansråd med nationella minoriteter samt organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning.

Policyn har utformats för att möjliggöra för verksamheterna i Region Stockholm att miljöcertifieras enligt ISO 14001:15 utan att behöva ta fram egna miljöpolicyer. Formuleringar för detta återfinns under avsnittet tillämpning avseende arbete för ständiga förbättringar, efterlevnad av bindande krav samt att hållbarhetspolicyns styrande principer ger stöd vid framtagande av mål inom hållbarhetsområdet.

1.3.4 Kompletterande styrande dokument

Hållbarhetspolicyn planeras kompletteras av en hållbarhetsstrategi i enlighet med uppdrag i Budget 2020. Dessa kan i sin tur komma att kompletteras av vägledande dokument för att ge stöd till nämnder och bolag i arbetet med implementeringen av policyn och strategin.

1.3.5 Hantering av befintliga styrande dokument inom området

Efter genomförd riskanalys är förslaget att följande dokument upphör i och med antagande av hållbarhetspolicyn 2020:

- *Jämställdhetspolicy,* LS 0501–0052.
- *HBT-policy,* LS 1110–1297 (gick ut 2016).

Efter genomförd riskanalys är förslaget att följande dokument upphör i och med antagande av hållbarhetsstrategin 2021:

- *Policy för delaktighet för personer med funktionsnedsättning*, LS 2016–0469.
- *Åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk,* LS 1003–0199.
- *Handlingsplan för arbetet med barnkonventionen*, LS 0503–0549.
- *Miljöprogram 2017–2021,* LS 2015–0092. Programmet gäller fram till och med 2021. Därefter täcks området in av hållbarhetspolicyn i kombination med hållbarhetsstrategin.

1.4 Ekonomiska konsekvenser

Beslut om policyn i sig innebär inga direkta kostnader. Realisering av hållbarhetsambitionerna kräver dock ekonomiska insatser, som ska beaktas i ordinarie verksamhetsplanering och budgetarbete. Hur stora kostnaderna blir beror på vilken ambitionsnivå respektive verksamhet och Region Stockholm som helhet sätter för sitt hållbarhetsarbete.

Grundprincipen är att varje nämnd och bolag ansvarar för de åtagande som policyn vägleder inom och att respektive verksamhet identifierar de behov som finns och vilka åtgärder som behöver vidtas för detta. Med det följer även ansvar för finansiering av de egna insatserna. Ansvaret gäller både vid förvaltning och vid utveckling. Hållbarhet ska beaktas vid beslut, verksamhetsplanering och budgetarbete på alla nivåer.